

РЕШЕНИЕ

№ 13147

гр. София, 26.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 173 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и седми юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Б.Р.

при участието на секретаря В.К.
като разгледа докладваното от Б.Р. Гражданско дело № 20231110109710 по описа за 2023 година

Производството е по общия съдопроизводствен ред на ГПК.

Образувано е въз основа на Искова молба, вх. № 51070/23.02.2023г. на СРС, подадена от Г. Л. С. срещу "*****" ЕАД.

Ищцата Г. Л. С. чрез адв. Г. В. - АК-София, е предявила срещу ответника "*****" ЕАД искове с правно основание по чл. 124, ал. 1 ГПК за признаване за установено между страните, че Г. Л. С. в качеството си на наследник на Л.Г.С. не дължи на дружеството във връзка с доставка на електроенергия до имот - апартамент в град София, ж.к. сумата от **7360,39 лева**, представляваща главница по фактури с падежи за периода 30.10.2013г.-23.06.2020г., както и сумата от **4750,59 лева**, представляваща начислени върху нея лихви за забава за периода 31.10.2013г.-10.01.2023г. Ищцата твърди, че е единствен наследник на Л.Г.С. и оттам собственик на описания електроснабден имот. След смъртта на Сайменов през 2016г. апартаментът бил необитаем. В края на 2022г. ищцата искала да го ползва, но установила, че електрозахранването било прекъснато още през 2017г. поради неплатени сметки за ток. След извършени справки се установили задължения в горепосочения размер. С оглед периода, за който се дължали, задълженията били погасени по давност, но ответникът отказал да ги отпише. В крайна сметка и след множество искания дружеството се съгласило да прехвърли партидата, но не и да възстанови електрозахранването, като условие за което поставило заплащането на процесните суми. В насроченото по делото публично съдебно заседание ищцата не се явява, като се представлява от адв. Аня Ангелова, която поддържа предявените искове, включително в хода на устните състезания.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът "*****" ЕАД чрез юрк. А.В. е подал Отговор на исковата молба, вх. № 108218/19.04.2023г. на СРС, с който оспорва предявените искове като недопустими и неоснователни. Аргументира се, че давността води до погасяване единствено на възможността за принудително изпълнение, но не и до погасяване на самото вземане, което продължава да съществува и може да бъде изпълнено. Затова ищцата нямала правен интерес от подобен иск, тъй като липсвал спор относно погасяване по давност на задълженията за главница. Не оспорва правата на ищцата върху имота и качеството на наследодателя ѝ като потребител на предоставяните от дружеството услуги. Тъй като доставената електроенергия била реално отчетена, а стойността ѝ законосъобразно определена и начислена, се аргументира позиция, че сумите са дължими. С подадените до електроснабдителното предприятие заявление ищцата признала качеството си на наследник и дължимостта на сумите. Акцентира се, че тя не е изпълнила задължението си да уведоми дружеството за настъпилото наследствено правоприемство в срока по чл. 15, т. 5 от Общите условия. Сочи се, че с подаването на исковата молба по настоящото дело давността е прекъсната и не тече. Оспорва се, че електрозахранването в имота е прекъснато още през 2017г., тъй като имало начислени суми за реално потребена енергия до 2020г. В насроченото по делото публично съдебно заседание ответникът се представлява от юрк. Василев, който оспорва предявените искове, включително в хода на устните състезания.

Софийският районен съд, като взе предвид подадената искова молба и предявените с нея искове и становището и възраженията на ответника в отговора ѝ, съобразявайки събраните по делото доказателства, основавайки се на релевантните правни норми и вътрешното си убеждение, намира следното:

Исковата молба е подадена от надлежно процесуално легитимиран ищец при наличие на правен интерес, а предявените с нея искове са **допустими** и следва да бъдат разгледани по същество. Не са налице предпоставки за решаване на делото с неприсъствено решение и с решение при признание на иска.

Съобразно нормата на чл. 154, ал. 1 ГПК доказателствената тежест по отрицателния установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК е за ответника. Същият следва при условията на пълно и главно доказване да установи, че претендираното от него и оспорено от ищеца вземане съществува, като за тази цел установи наличието на валидно облигационно отношение между страните по договор за продажба на електрическа енергия, доставка на електроенергия в съответните количества и на съответната стойност до процесния имот, съответно наличието на други основания за начисляване на суми, ако твърди такива, наличието на наследствено правоприемство, съответно че давностният срок не е изтекъл. Извън горното всяка от страните следва да докаже фактите и обстоятелствата, от които черпи благоприятни за себе си правни последици.

Между страните по делото няма спор относно това, че ищцата е собственица на недвижимия имот, във връзка с електроснабдяването на който се води процесното дело, че същата е единствен правоприемник по наследство на починалия му предишен собственик Любомир Сайменов, че е заменила същия като страна по облигационното отношение с ответника за

доставка на електричество до апартамента, както и относно основанието за начисляване на процесните суми и техния размер. Спорът по делото се концентрира единствено досежно това дали сумите са погасени по давност и в тази връзка дали се дължат.

Фактическият състав на погасителната давност по смисъла на чл. 110 и сл. ЗЗД включва в себе си няколко елемента. На първо място е необходимо бездействие на кредитора по отношение реализацията на притежаваното от него право, което да е продължило определен от закона период от време, в случая три години. На второ място, тъй като давността, съобразно чл. 120 ЗЗД, не се прилага служебно, е необходимо и волеизявление от страна на длъжника, че иска да се ползва от нея в отношенията си с кредитора. Това изявление може да бъде направено само тогава, когато титулярят на вземането, за което е изтекла давността, иска да му бъде изпълнено. Така и: ТР 3-2012-ОСГТК, р. 186/19.06.2013г.-гр.д.927/2012г.-IVг.о. Действително, по аргумент от чл. 118 ЗЗД, с погасяването на вземането по давност то продължава да съществува, но е лишено от съдействието на държавната принуда за реализирането си и зависи единствено от добрата воля на длъжника – то вече е единствено и само изпълняемо, но не и изискуемо. Длъжникът може винаги, когато кредиторът поиска по какъвто и да е повод от него изпълнение, да му противопостави погасяването на вземането по давност и правомерно да откаже да изпълни. Това свое право той може да въведе и в образуван срещу му процес чрез възражение. След изтичането на давността няма законова пречка длъжникът, вместо да чака съответни активни действия на кредитора, срещу които да възрази, да предяви срещу своя кредитор иск да бъде признато за установено със сила на пресъдено нещо между двамата, че кредиторът му не може да претендира повече тези вземания от него. Затова и когато длъжникът предяви отрицателен установителен иск, той цели да се отрече не това, че самото вземане съществува, макар и вече неизискуемо, а че не съществува правото на кредитора да го търси от него. В мотивите на ТР 8-2012-ОСТК изрично е посочено, че правният спор накърнява не само спорното право, което едната страна претендира, но и правната сфера на другата страна, която затова отрича претендираното право, защото то засяга определени нейна права. Всяка от двете страни разполага с правото на иск, за да може да защити това свое право, което според нея се накърнява от спора. Оттук всеки, който претендира, че е носител на право, засегнато от правен спор, може, като упражни пръв правото си на иск, да стане ищец по делото, поставяйки другата страна по спора в ролята на ответник. Предявявайки отрицателен установителен иск относно това, че задължението му към електроснабдителното дружество е погасено по давност, ищецът защитава позицията и се домогва да установи със сила на пресъдено нещо, че притежава правото да възразява срещу претенциите на ответника, тъй като последните са погасени по давност, съответно, че кредиторът не може повече да иска от него по никакъв повод - пряко или косвено, включително поставяйки го като условие за предоставяне на други услуги, изпълнение за вземането. Решаващият делото съдебен състав следва да тълкува изразената в исковата молба воля за разрешаване на съществуващия правен спор. В тази по делото ясно е посочено, че ищецът се домогва до установяване, че не дължи, но не защото не съществува задължение, а защото то е погасено по давност, т.е. да бъде констатирано, че в неговия патримониум е възникнала правото правомерно да отказва

изпълнение, съответно кредиторът е загубил правото си на иск в материален смисъл (притезанието) и повече не може по никакъв начин и по никакъв повод да изисква от ищеца-длъжник да изпълни вземането си, освен ако той сам не пожелае това. В тази връзка съдът следва да обърне внимание, че смисълът на нормата на чл. 120 ЗЗД е, че кредиторът не е длъжен да отпише вземането си само въз основа на факта на изтичане на срока на давността, а трябва и длъжникът да се позове на нея. Именно изискването за това позоваване законодателят поставя в основите на правилото, че давността не се прилага служебно. Отказът на ответника да се съобрази с изявлението на длъжника за погасяване на задължението по давност, аргументирайки несъстоятелно с формалния довод, че "давността не се прилага служебно" и че "може да се осъществи само като възражение срещу предявен от носителя на субективното право (кредитора) иск или предприети от него чрез съдия изпълнител действия по принудително изпълнение", е достатъчен да провокира завеждането на настоящото дело.

Доколкото се касае за периодични плащания (ТР 3-2012-ОСГТК), в случая е приложима кратката тригодишна давност по чл. 111, б. „в“ ГПК. Ответникът не оспорва, че падежите за главниците на всички фактури, освен тези с падежи на 08.06.2020г. и 23.06.2020г., са в период, надхвърлящ три години преди датата на подаване на исковата молба.

Основателно е възражението на ответника, че давността за главниците по фактурите с падежи на 08.06.2020г. /186,47 лева/ и 23.06.2020г. /104,88 лева/ не е изтекла. Това е така, тъй като исковата молба е подадена на 23.02.2023г., т.е. преди да изтече тригодишният срок, като от момента на подаването ѝ давността следва да се счита за спряна по чл. 115, б. "ж" ЗЗД. В този смисъл р. 50017/27.03.2023г.-гр.д.720/2022г.-IVг.о. Оттук не следва да се считат за погасени и лихвите за забава върху тези главници.

Така погасени по давност са вземанията за общо **7069,04 лева, за които искът е основателен и следва да бъде уважен, а за горницата над тази сума до пълния предявен размер от 7360,39 лева той подлежи на отхвърляне.** Вземайки предвид справкаите на л. 22 и 75, при прилагане на нормата на чл. 162 ГПК и с помощта на съответен софтуерен продукт, съдът намира, че лихвите за забава върху непогасените главници за процесния период - до 10.01.2023г., са в размер на **76,25 лева, които също не са погасени и за които искът следва да бъде отхвърлен. За останалата сума за лихви - 4674,34 лева, искът е основателен и следва да бъде уважен.**

Неоснователно е възражението, че с прехвърлянето на партидата на свое име и подписването на съответните формуляри ищцата е признала вземанията на ответника, доколкото липсва изрично изявление в тази насока. Ирелевантно е дали и кога ищцата е уведомила ответника за промяната в собствеността - арг. р.205/28.02.2019г.-гр.д.439/2018г.-ВКС-IIIг.о. Останалите доводи на страните и събраните във връзка с тях доказателства, доколкото по никакъв начин не променят горните изводи, е безпредметно да бъдат обсъждани.

По разпоските:

Съгласно чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК право на разноски има само страната, в полза на която е постановен съдебният акт. Съобразно изхода от делото право на разноски имат и двете страни, които своевременно са заявили претенции в тази насока.

В полза на ищцата следва да се присъди като разноски сумата от **2215,11 лева**, като възражението за прекомерност на заплатеното адвокатско възнаграждение, с оглед защитавания по делото материален интерес, е неоснователно.

В полза на ответника следва да се присъдят разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на **3,03 лева**, изчислени пропорционално върху сумата от 100,00 лева.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че Г. Л. С., ЕГН *****, с постоянен и настоящ адрес в град София, **не дължи на „*****“ ЕАД, ЕИК *******, със седалище в град София, сумата от **7069,04 лева**, представляваща главница по фактури с падежи за периода 30.10.2013г.-24.01.2020г., както и сумата от **4674,34 лева**, представляваща начислени върху тях лихви за забава за периода 31.10.2013г.-10.01.2023г., **като ОТХВЪРЛЯ предявения иск за установяване недължимостта на главница в размер на 291,35 лева**, дължима по 2бр. фактури с падежи на 08.06.2020г. и 23.06.2020г., както и предявения иск за установяване недължимостта на лихвите за забава за горницата над **4674,34 лева до пълния му предявен размер от 4750,59 лева**.

ОСЪЖДА „***“ ЕАД, ЕИК *******, със седалище в град София, да заплати на **Г. Л. С., ЕГН *******, с постоянен и настоящ адрес в град София, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата от **2215,11 лева**, представляваща разноски по делото.

ОСЪЖДА Г. Л. С., ЕГН *****, с постоянен и настоящ адрес в град София, да заплати на **„*****“ ЕАД, ЕИК *******, със седалище в град София, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, сумата от **3,03 лева**, представляваща разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд с въззивна жалба, подадена чрез Софийския районен съд в двуседмичен срок от съобщението.

Решението, на основание чл. 7, ал. 2 ГПК, да се съобщи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____